

MONITORING THE BREEDING TERRITORY OF THE SHORT-TOED EAGLE

Zhatkanbaev A.Zh. (Institute of Zoology, Almaty; NGO “Ecological Club”; Ile-Balkhash State Nature Reserve of the Forestry and Wildlife Committee under the Ministry of Ecology and Natural Resources of the Republic of Kazakhstan)

Dosov N.M. (NGO “Ecological Club”, Kazakhstan)

Grachev A.A. (Institute of Zoology, Almaty; Community Trust “Wildlife without borders”, Kazakhstan)

Musyrranov E.S. (Ile-Balkhash State Nature Reserve of the Forestry and Wildlife Committee under the Ministry of Ecology and Natural Resources of the Republic of Kazakhstan)

Shmygalev S.S. (Sunkar Falcon Center, Almaty, Kazakhstan)

Contact:

Altai Zhatkanbaev
kz.wildlife@gmail.com

Nurlan Dosov
nurland007@mail.com

Aleksey Grachev
Aleksey.AI.grachev@gmail.com

Ermek Musyrranov
Ile-balkhash@mail.kz

Sergey Shmygalev
shmyga-sunkar@mail.ru

Recommended citation: Zhatkanbaev A.Zh., Dosov N.M., Grachev A.A., Musyrranov E.S., Shmygalev S.S. Monitoring the Breeding Territory of the Short-Toed Eagle. – *Raptors Conservation*. 2023. S2: 84–86. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-84-86 URL: <http://rrcn.ru/en/archives/34896>

In the breeding seasons of 2013–2023, monitoring of the permanent breeding territory of a pair of Short-Toed Eagles (*Circetus gallicus*) was conducted in the southern shore of Lake Balkhash, in the transition landscape of wetland to desert biome, in a wooded area dominated by Turanga Poplar (*Populus diversifolia*).

It was found that, at least during the 2017, 2021, and 2022 breeding seasons, nearly fully feathered nestlings were eaten by an Asiatic Wildcat (*Felis lybica ornata*) shortly before they fledged from their nests. All nests observed during the monitoring periods were located in the uppermost center of a poplar tree crown. Starting in 2021, a DJI Mavic 2 PRO quadcopter was used for monitoring.

Using a Bushnell Nature View 12MP camera trap in 2017, an Asiatic wildcat was found to have repeatedly visited the nest at the top of a tall poplar tree during the breeding season, but did not eat

neither the egg nor the nestling at various stages of its development. A pair of Short-Toed Eagles from this nest was tolerant of a pair of Shikras, or little banded Goshawks (*Accipiter badius*), nesting 5 m away in a neighboring poplar. Adult Shikras, on the contrary, showed aggressive behavior toward Short-Toed Eagles approaching their nest, especially after their nestlings had hatched.

Notably, in 2022 and 2023 the Short-Toed Eagles reused the same nest. Moreover, despite a negative breeding outcome in 2022, the pair successfully raised a nestling in 2023 until it fledged from the nest. The nestling, sometimes accompanied by one of the parents, was still in this poplar grove in late August and early September of 2023, often resting in a large poplar 70 m from the nest. The nest itself also continued to be used as a roost and foraging area, where prey, mainly Long-Eared Hedgehogs (*Hemiechinus auritus*), were brought and eaten.

Short-Toed Eagle nestling
(*Circetus gallicus*)
in the nest.

Photo by A. Zhatkanbaev.

Птенец змееяда
(*Circetus gallicus*)
в гнезде.

Фото А. Жатқанбаева.

Ұядағы жсыланыы
қаранын баланыы
(*Circetus gallicus*).
А. Жатқанбаевтың
фотосы.

МОНИТОРИНГ ГНЕЗДОВОГО УЧАСТКА ЗМЕЕЯДА

Жатканбаев А.Ж. (Институт зоологии, Алматы; НКО Экологический клуб; ГПР Иле-Балкаш КЛХЖМ МЭПР РК, Казахстан)

Досов Н.М. (НКО Экологический клуб, Казахстан)

Грачев А.А. (Институт зоологии, Алматы; ОФ Wildlife without borders, Казахстан)

Мусырпанов Е.С. (Государственный Природный Резерват Иле-Балхаш Комитета лесного хозяйства и животного мира Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан)

Шмыгалев С.С. (Питомник хищных птиц «Сункар», Алматы, Казахстан)

Контакт:

Алтай Жатканбаев
kz.wildlife@gmail.com

Нурлан Досов
nurland007@mail.com

Алексей Грачев
Aleksy.AI.grachev@gmail.com

Ермек Мусырпанов
Ile-balkhash@mail.kz

Сергей Шмыгалев
shmyga-sunkar@mail.ru

Nestling of the Short-Toed Eagle (*Circaetus gallicus*) in the nest.
Photo by A. Zhatkanbaev.

Птенец змеяяда (*Circaetus gallicus*) в гнезде.
Фото А. Жатканбаева.

Жыланың қыранның (*Circaetus gallicus*) балапаны ұяда. А. Жатқанбаевтың фотосы.

Рекомендуемая цитата: Жатканбаев А.Ж., Досов Н.М., Грачев А.А., Мусырпанов Е.С., Шмыгалев С.С. Мониторинг гнездового участка змеяяда. – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2. С. 84–86. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-84-86 URL: <http://rrrcn.ru/ru/archives/34896>

В Южном Прибалхашье в интразональном ландшафте перехода типичных водно-болотных угодий в пустынные биомы в разреженной древовидной роще с преобладанием туранги разнолистной (*Populus diversifolia*) в гнездовые сезоны 2013–2023 гг. проводился мониторинг обнаруженного здесь постоянно участка гнездования пары змеяядов (*Circaetus gallicus*).

Установлено, что как минимум в гнездовые сезоны 2017, 2021, 2022 гг. практически полностью оперённых птенцов незадолго до их вылетов из гнёзд съедал степной кот (*Felis lybica ornata*). Все наблюдавшиеся в мониторинговые периоды гнёзда располагались в самой верхней срединной части крон туранг. Начиная с 2021 г. в мониторинговых работах использовался квадрокоптер DJI Mavic 2 PRO.

С помощью фотоловушки Bushnell Nature View 12MP в 2017 г. установлено, что пятнистая кошка в течение гнездового периода неоднократно посещала гнездо на вершине крупной высоко-

ствольной туранги, но не съедала ни яйца, ни пухового птенца на разных стадиях его текущего развития. Пара змеяядов с этого гнезда толерантно относилась к гнездившейся в 5 м на соседней туранге паре тювиков (*Accipiter badius*). Взрослые тювики же, наоборот, проявляли агрессивное поведение к подлетавшим к своему гнезду змеяядам, особенно после вылупления их птенцов.

Интересно отметить, что в 2022 и 2023 г. пара змеяядов гнездилась в одном и том же гнезде. Причём, несмотря на отрицательный итог гнездования в 2022 г., пара успешно вырастила птенца в 2023 г. вплоть до его вылета из гнезда. Слёток, иногда сопровождаемый одним из родителей, держался в этой туранговой роще еще в конце августа и начале сентября 2023 г., часто отдыхая на соседней в 70 м от гнезда большой туранге. Само гнездо также продолжало использоваться в качестве присады и кормовой площадки, куда приносилась и съедалась пойманная добыча, в основном ушастые ежи (*Erinaceus auritus*).

ЖЫЛАНЖЕГІШ ҚЫРАНЫҢ ҰЯ САЛАТЫН ЖЕРІН БАҚЫЛАУ

Жатқанбаев А.Ж. (Зоология институты, Алматы; Экологиялық клуб ҰЕҰ, Қазақстан)

Досов Н.М. (Экологиялық клуб ҰЕҰ, Қазақстан)

Грачев А.А. (Зоология институты, Алматы, Қазақстан)

Мусырпанов Е.С. («Алтын-Емел» мемлекеттік ұлттық табиғи паркі, Қазақстан)

Шмыгалев С.С. («Сұңқар» жыртқыш құстар питомнигі, Алматы, Қазақстан)

Контакт:

Алтай Жатқанбаев
kz.wildlife@gmail.com

Нурлан Досов
nurland007@mail.com

Алексей Грачев
Aleksy.AI.grachev@gmail.com

Ермек Мусырпанов
Ile-balkhash@mail.ru

Сергей Шмыгалев
shmyga-sunkar@mail.ru

Ұсынылатын дәйексөз: Жатқанбаев А.Ж., Досов Н.М., Грачев А.А., Мусырпанов Е.С., Шмыгалев С.С. Жыланжегіш қыранның ұя салатын жерін бақылау. – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2. С. 84–86. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-84-86 URL: <http://rrrcn.ru/ru/archives/34896>

Оңтүстік Балқаш өңірінде типтік сулы-батпақты алқаптардың шөлді биомаларға ауысуының интразональды ландшафтында 2013–2023 жылдардағы ұя салатын маусымдарда торанғы түрлі жапырақты терек (*Populus diversifolia*) басым болатын сирек кездесетін ағаш тоғайында жыланжегіш қыран жүйптің (*Circaetus gallicus*) ұя салатын тұрақты учаскесіне бақылау жүргізілді.

Кем дегенде, 2017, 2021, 2022 жылдарда маусымдарда дала мысықтары (*Felis lybica ornata*) толығымен дерлік қауырсындалған балапандарды вядан ұшарда жегені анықталды. Бақылау кезеңдерінде байқалған барлық вялар торанғы тәждерінің ең жоғарғы ортанғы бөлігінде орналасқан. 2021 жылдан бастап бақылау жұмыстары DJI Mavic 2 PRO квадрокоптерін қолданды.

2017 жылы Bushnell Nature View 12MP камера тұзағының көмегімен ұя салу кезеңінде шұбар мысық үлкен, биік торанғының басындағы ұяға бірнеше рет барғаны, бірақ оның қазіргі дамуының әртүрлі кезеңдерінде

жұмыртқаны да, мамық балапанды да жегені анықталды. Осы вядан жыланжегіш қыран жүйбесі 5 м қашықтықта көршілес тұрған торанғы вя салған жүйп мықиға (*Accipiter badius*) төзімділік танытты. Ересек мықилар, керісінше, вяларына жақындаған жыланжегіш қыранға, әсіресе олардың балапандары шыққаннан кейін агрессивті қылық көрсетті.

Бір қызығы, 2022 және 2023 жылдары бір вяда жыланжегіш қыран жүйп вя салды. Сонымен қатар, 2022 жылы вя салудың теріс нәтижесіне қарамастан, жүйп 2023 жылы вядан шыққанға дейін балапанды сәтті өсірді. Жас балапан, кейде ата-ұрпағының бірінің сүйемелдеуімен, осы торанғы тоғайында 2023 жылдың тамыз айының аяғында және қыркүйек айының басында болды, көбінесе вядан 70 м қашықтықта орналасқан көрші үлкен торанғыда демалды. Ұяның өзі ауланған олжа, негізінен қалқанқұлақ кірпі (*Erinaceus auritus*) экелініп және желінетін тұру мен қорек аланы ретінде де қолданылды.

Adult Short-Toed Eagle (*Circaetus gallicus*) with prey and nestling in the nest. Photo from the camera trap by D. Bazarbekov.

Взрослый змеяд (*Circaetus gallicus*) с добычей и птенцем на гнезде. Фото с фотоловушки Д. Базарбекова.

Ұясында балапаны және жемтігі бар ересек жыланышы қыран (*Circaetus gallicus*). Д. Базарбековтың фототұзағынан алынған фото.

